Päivitykset kunnallisiin jätehuoltomääräyksiin

JATELK 22.10.2026 § 26
3500/11.02.02.01/2022

Kunnalliset jätehuoltomääräykset on annettu jätelain (646/2011) 91 §:n nojalla. Ne toimivat jätelain toimeenpanon välineenä paikalliset olosuhteet huomioon ottaen, ja ovat jätelakia ja -asetusta tarkentavia toimialueellaan sitovia määräyksiä.

Joensuun alueellinen jätelautakunta on hyväksynyt voimassa olevat kunnalliset jätehuoltomääräykset 13.6.2024 ja ne tulivat voimaan 1.8.2024. Jätelautakunta on hyväksynyt jätehuoltomääräyksiin 25.9.2025 muutoksia, jotka tulivat vomaan 1.10.2025.

Voimassa oleviin jätehuoltomääräyksiin esitetään päivityksiä. Muutamat päivitykset muuttavat nykyisiä normeja sisällöllisesti, mutta muutokset ovat maltillisia ja ne koskevat hyvin rajattua kuntalaisten joukkoa. Pääosin päivitykset ovat ns. teknisiä päivityksiä, joilla pyritään selkeyttämään määräystekstiä muun muassa poistamalla vanhentuneet tekstin osat, ja jotka perustuvat toimijoiden ja toimintaympäristön muutoksiin. Myös jätehuoltomääräysten perustelumuistioon on tehty päivitystä sekä teknisinä päivityksinä että toimintaa ohjaavien määräysten muutosehdotusten osalta.

Liitteenä on luonnos jätehuoltomääräysten päivittämiseksi sekä jätehuoltomääräysten perustelumuistion päivittämiseksi. Niissä poistettavaksi esitettävät kohdat on merkitty yliviivauksella ja keltaisella korostuksella, ja lisättäväksi esitettävät kohdat punaisella tekstillä.

Esitettävät päivitykset

Ehdotuksessa määräysten yleisen ja sitovan osan teksti on päivitetty vastaamaan nykyistä tilannetta. Saostus- ja umpisäiliölietteen jätehuollon osalta, sekä ylipäänsä jätteenkuljetuksen osalta, on poistettu viittaukset kahteen eri kuljetusjärjestelmään ja näiden seurauksena erilaisiin toimintatapoihin. Tämä perustuu siihen, että määräysten soveltamisalueen kaikissa kunnissa on vuodesta 2026 lukien ollut voimassa jätelain 36 §:n mukainen kunnan järjestämä jätteenkuljetus kaikkien jätelajien eli myös saostus- ja umpisäiliölietteen osalta. Määräysten tekstissä lakkautettu Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on korvattu vuoden 2026 alussa toimintansa aloittaneella Lupa- ja valvontavirastolla, joka on jätelain 24 §:ssä määritetty valvontaviranomainen ja toimii jätelain 142 § 1 mom 2 kohdan mukaan jätehuoltorekisterin rekisterinpitäjänä.

Määräysten 18 §:ssä kompostointi-ilmoituksen tekemisen osalta muutetaan tahoa, jolle ilmoitus tehdään. Nykyisin ilmoitus on tehty kunnalliselle jätehuoltoyhtiölle, mutta jatkossa se tehtäisiin kunnan jätehuoltoviranomaiselle. Jätelain 143 §:n perusteella rekisteriä jätteen kuljetuksista ja biojätteen käsittelystä kiinteistöllä pitää kunnan jätehuoltoviranomainen. Tieto ilmoituksista on saatu jätehuoltoviranomaiselle kunnallisen jätehuoltoyhtiön kautta, mutta toimintatapojen uudistamisen myötä jatkossa jätehuoltoviranomainen rekisterin pitämisen lisäksi ottaa ilmoitukset myös vastaan.

Nykyisten määräysten mukaan biojätteen tai puutarhajätteen kompostori voi olla samalla tai naapurikiinteistöillä sijaitsevien 2–5:n asunnon tai vapaa-ajan asunnon yhteinen (18 §). Yhteiskäytössä olevan kompostorin (ns. kimppakompostori) osalta on lisätty täsmennys, että etäisyys kultakin asunnolta kompostorille voi olla maksimissaan 300

metriä. Tämä vastaa yhteiskäytössä olevan biojäteastian käytölle asetettua maksimietäisyyttä (vrt. 8 §). Jo nykyisen jätehuoltomääräysten perustelumuistion mukaan yhteiskompostoinnissa matka jätteen syntykiinteistöltä kompostorille voi maksimissaan olla muutama sata metriä, mutta metrimääräisen etäisyyden määrittäminen on tarpeellista tulkinnanvaraisuuden poistamiseksi.

22 § Jäteastiatyypit -pykälässä kunnan järjestämässä jätehuoltopalvelussa käytettäviin keräysvälineisiin esitetään muutosta. Määräyksistä esitetään poistettavaksi kohta, jonka mukaan kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa jäteastioina voidaan käyttää ”kannellisia jätesäiliöitä, joktka tyhjennetään koneellisesti jäteautoon kiinteistöllä, pois lukien pikakontit”. Käytännössä keräysvälinetyypillä tarkoitetaan etukuormaussäiliöitä, jotka voivat olla 2,8–8,0 kuution suuruisia säiliöitä. Toimialueella näitä säiliöitä on käytössä murto-osalla kiinteistöistä (kymmenellä kunnan ensisijaisen jätehuotovastuun kiinteistöllä). Jatkossa sallittuja keräysvälineitä tavanomaisessa asuinkiinteistöjen ja kunnan hallinto- ja palvelutoiminnan jätehuollossa olisivat pyörälliset enintään 660 litran jäteastiat sekä maahan upotetut jätesäiliöt, jotka tyhjennetään koneellisesti jäteautoon kiinteistöllä.

Muutoksen perusteena on kunnan jätehuoltopalveluiden operatiivisen järjestämisen järkeistäminen. Nykyinen palvelun tarjoaminen ja siihen varautuminen yksittäisiä kohteita varten aiheuttaa ylimääräisiä kustannuksia jätehuoltoyhtiölle ja siten kuntalaislle. Etukuormaussäiliöt voidaan korvata kiinteistöillä joko kunnalliselta jätehuoltoyhtiöltä käyttöön saatavilla enintään 660 litran jäteastioilla, tai kiinteistön haltijan hankkimalla syväkeräyssäiliöllä. Jotta kiinteistön haltijoille jää riittävästi aikaa muutosten tekemiseen, päivitettävä jätehuoltomääräys (22 § 3 mom) tulisi voimaan siirtymäajan jälkeen 1.1.2028.

Kuljetustietojen toimittaminen jätteenkuljetusrekisteriin (33 §) -pykälästä esitetään poistettavaksi viittaus saostus- ja umpisäiliölietteen kuljetusta koskevien tietojen toimittamiseen ja sen aikatauluun. Jätelautakunnan koko toimialueella on vuodesta 2026 alkaen voimassa kaikkien jätelajien osalta kunnan järjestämä jätteenkuljetus, joten kaikkien jätelajien osalta tietojen toimittamisesta jätehuoltoviranomaiselle vastaa kunnallinen jätehuoltoyhtiö.

Lietejätehuoltoa koskevia määräyksiä esitetään päivitettävän kahden pykälän osalta. 35 § Velvollisuus liittyä saostus- ja umpisäiliölietteiden kiinteistöittäiseen kuljetukseen -pykälästä esitetään poistettavaksi kiinteistön haltijan kuljetusjärjestelmään viittaavat kohdat, sillä kuljetusjärjestelmä ei ole enää käytössä toimitalueella. Viimeistä momenttia, jossa todetaan poikkeava käytäntö niiden kiinteistöjen osalta, joille on hyväksytty lietteen omatoiminen käsittely, esitetään muutettavaksi muotoon josta käy ilmi omatoimisen käsittelyn hyväksymismenettely ja määräaikaisuus.

Perustelumuistiossa 35 §:n tekstiä on vastaavasti päivitetty poistamalla nykyisen tarpeettomat tekstikohdat. Lisäksi on selvennetty perusteita liittymisvelvoitteen osalta, sekä omatoimisen käsittelyn kiinteistöillä tyhjennysten tilaamisvelvoitteesta poikkeamisen osalta.

39 § Lietteiden omatoiminen käsittely -pykälään esitetään pieniä muutoksia. Omatoimisen käsittelyn ilmoitus voitaisiin jatkossa hyväksyä myös alle viideksi vuodeksi, jos tämä katsotaan tapauskohtaisesti tarpeelliseksi. Nykyinen ilmoituksen voimassaolo viisi vuotta muutettaisiin siten muotoon ”enintään viisi vuotta”. Ilmoitusta ei enää toimiteta Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen toimintaa jatkavalle Lupa- ja valvontavirastolle, joten mainina ELY-keskuksesta poistetaan. Määräykseen

ehdotetaan lisättäväksi kohta, jonka mukaan tieto kiinteistön jätevesijärjestelmästä ilmoitetaan kunnalliselle jätehuoltoyhtiölle. Tämän perusteena on se, että jäteyhtiön tulee varautua tuottamaan jätehuoltopalvelua myös niille kiinteistöille, joille on omatoimisen käsittelyn perusteella hyväksytty poikkeaminen jätelain 41 §:ään perustuvasta jätteen luovuttamisvelvollisuudesta kiinteistöittäiseen keräykseen. Lisäksi näilläkin kiinteistöillä on oikeus tilata tarvittaessa tyhjennys jäteyhtiöltä, vaikka ne olisivat ilmoittaneet omatoimisesta lietteen käsittelystä. Niitä kiinteistöjä, joille omatoimista käsittelyä ei ilmoituksen perusteella hyväksytä, voidaan jätehuoltoyhtiön toimesta tiedottaa lietteiden jätehuoltopalveluista.

Kompostoitaessa vain pesuvesiä sisältävän säiliön tai pienpuhdistamon lietteitä esitetään määräystä (39 §) muutettavan siten, että siitä poistetaan vähäisen määrän litrakohtainen määrittely. Nykyisen (poistettavan) tekstin mukaan ”vähäisellä määrällä tarkoitetaan, että lietettä on enintään 20 litraa tyhjennyskertaa kohden ja yhteensä enintään 50 litraa vuodessa”. Käytännössä on havaittu, että vaikka yleisimmin kompostoitavan lietteen määrä jää nykyisen määrittelyn mukaiseksi, on yksittäistapauksissa lietemäärä jonkin verran suurempi. Koska kyse on kotitaloudessa vain pesuvesistä muodostuvasta lietteestä, ei sen käsittelystä aiheudu sellaista ympäristön pilaantumisen riskiä, että suuremman määrän kompostoiminen tulisi kieltää. Olennaisempaa on, että liete käsiteltäisiin sellaisissa kertaerissä, että se pystytään sekoittamaan riittävän suureen määrään muuta kompostimassaa, ja ettei se ole liian vetistä. Tältä osin perustelumuistiota on täydennetty.

Määräysten päivitysten jatkovalmistelu

Ennen jätehuoltomääräysten muutosten hyväksymistä varataan mahdollisuus lausunnon antamiseen esitetyistä muutoksista jätelain mukaisille valvontaviranomaisille, kunnalliselle jätehuoltoyhtiölle sekä toimialueen kunnille ja ympäristöterveydenhuollolle. Myös kuntalaisille varataan mahdollisuus esittää mielipiteensä ehdotetuista muutoksista.

Tämän jälkeen lausunto- ja mielipidepalautteen perusteella tehdään tarvittaessa muutoksia ehdotukseen, ja tuodaan ehdotus hyväksyttäväksi jätelautakunnalle.

Valmistelija: jätehuoltosuunnittelija

Jätehuoltosuunnittelijan päätösehdotus:
Joensuun alueellinen jätelautakunta päättää

asettaa ehdotuksen kunnallisiin jätehuoltomääräyksiin tehtävistä muutoksista nähtäville ajalle 26.10.–20.11.2026. Ehdotus pidetään nähtävänä Joensuun kaupungin verkkosivuilla. Jätelautakunnan toimialueen kuntia tiedotetaan nähtävilläolosta, jotta ne voivat tiedottaa asiasta omilla verkkosivuillaan.

Jätelautakunta varaa kuntalaisille ja niille, joiden oloihin päätöksenteolla on huomattava vaikutus, mahdollisuuden esittää mielipiteensä esitetyistä muutoksista 20.11.2026 mennessä.

Jätelautakunta varaa Lupa- ja valvontavirastolle, toimialueensa kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille, Puhas Oy:lle, Siun Soten ympäristöterveydenhuollolle sekä toimialueensa kunnille mahdollisuuden antaa lausunnon esitetyistä muutoksista 20.11.2026 mennessä.

Päätös:
Hyväksyttiin yksimielisesti.